І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 49. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 14-го БЕРЕЗНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 14, 1957. No. 49. VOL. LXIV.

КОНҐРЕС ПРОСИТЬ ВІД ПРЕЗИДЕНТА ВКАЗІВОК, ЯК ЗМЕНШИТИ БЮДЖЕТ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів ухвалила більшістю 219 до 178 голосів звернутися до президента Айзенгавера за вказівками, в яких пунктах і наскільки зменшити федеральний бюджет, предложений Конґресові в сумі 71,800,000,000 долярів. Цю резолюцію ухвалено після гострої дебати в повній Палаті, бо республіканська меншість була проти неї. Республіканці зголосили були протирезолюцію про те, щоб просити Президента, щоб поінформував Конґрес про стан праці над бюджетом в окремих агенціях. Але ту резолюцію відкинули більшістю 214 до 185 голосів. Ухвалена Палатою Резолюція — це перший випадок в історії Конґресу, де одна з палат звертається з подібним проханням до Президента. Ця резолюція не має законної сили і вона не вимагає дальшої акції ані збоку Президента ані Конґресу. Це тільки маніфестаційна заява Палати, яка є під натиском громадянства і підприємців, які домагаються зменшення бюджету. Подібну резолюцію прийняли і республіканські члени Сенату, які закликають Конґрес „зменшити бюджет, де це є можливе, але так, щоб не ослабити оборони й безпеки країни, та щоб без шкоди могли діяти важливі урядові агенції". Згідно з цією резолюцією треба б зменшити число урядовців до такої міри, щоб це не перешкаджало в праці урядовим агенціям. Під час голосування в Палаті Репрезентантів збережено партійну лінію. За резолюцію голосувало 209 демократичних конґресменів і 10 республіканських, а проти неї тільки 3 демократи і 175 республіканців. Під час голосування над республіканською протирезолюцією тільки 2 демократи голосували разом із республіканцями. Представник демократів конґресмен Джан Ф. МекКормик заявив, що ця резолюція не має прецеденсу, але її треба було ухвалити, бо і секретар скарбу Джордж М. Гомфрі і численні республіканці домагаються зменшення бюджету, але ніхто не хоче сказати, де це можна зробити, і на яку суму треба зменшити бюджет. Внаслідок цього треба просити Президента, щоб поінформував Конґрес, де можна зменшувати федеральні видатки, бо ж Президент добре знає про державні потреби, над якими заставлявся, коли підписував законопроєкт про бюджет на фінансовий рік, що починається 1-го липня цього року. МекКормик сказав, що це було перший раз в історії американського парляменту, що міністер скарбу виступив проти того бюджету, який запропонував Президент. Але республіканський конґресмен Чарлз А. Галлек заявив, що це справа Конґресу зменшувати бюджет, який предложив Президент, і тому республіканці голосували проти демократичної резолюції.

Уряд за надання прав стейту Алясці, але з деякими обмеженнями

Вашингтон. — Секретар внутрішніх справ Фред А. Сітон і шеф штабу летунства генерал Натан Ф. Твайнінґ зізнавали в Підкомісії Внутрішніх Справ в Палаті Репрезентантів і обидва заявили, що уряд погодився б на надання прав стейту території Аляски, якщо б в тому законі були застереження, яке давало б право Президентові на одній частині Аляски виконувати владу на випадок потреби. Це застереження є конечне, на думку уряду, тому, що Аляска — це прикордонна територія, дуже важлива для оборони ЗДА. Це обмеження прав стейту Аляски давало б право Президентові ЗДА оголошувати воєнний стан в деяких частинах тієї території, якщо б зайшла така потреба. Але деякі конґресмени заявляють, що не треба жадних обмежень в законі про надання прав стейту Алясці, бо Президент і без того може оголошувати виїмковий стан в усіх інших стейтах, отже тим самим і на Алясці.

Зрезиґнував підсекретар фльоти в уряді президента Арамбуру

Буенос Айрес, Арґентина. — 11-го березня зрезиґнував із становища підсекретаря фльоти адмірал Артуро Ріяль, який відограв визначну ролю в революції, яка закінчилася скиненням режиму диктатора Хуана Д. Перона. Кілька днів тому його засуджено до 30-денного арешту за те, що дозволив на публічне оголошення державних таємниць. Відхід адмірала Ріяля з уряду генерала Арамбуру вважають за важкий удар для соціалістів, які противляться тому, щоб допустити до країни чужі інвестиції на розбудову підприємств громадського користування. Адмірал Ріяль був одним із провідників групи „Горілляс", яка домагається очищення урядів від перонистів, але противиться чужим інвестиціям. Резиґнацію Ріяля попередив цілий ряд конференцій із президентом Арамбуру, які відбулися в резиденції в Олівос.

Айзенгавер вшановує пам'ять адмірала Бирда

Вашингтон. — Президент Айзенгавер в окремій заяві вшанував пам'ять покійного адмірала Ричарда Е. Бирда, який помер 11-го березня. Президент назвав Бирда одним „із направду найбільших дослідників всіх часів" і заявив, що покійний був „давнім і дорогим приятелем". Айзенгавер заявив, що адмірал Бирд досліджував обидва бігуни, Північний і Південний, і тим спричинився до збільшення відомостей про ті райони. Він сказав, що здобутки Бирда матимуть щораз більше значення для людства і будуть найкращим вшануванням цього дослідника і найбільшим для нього пам'ятником. Президент переслав вислови співчуття для членів родини покійного адмірала, який був „лицарським джентлменом, неустрашеним і енергійним дослідником та правдивим слугою своєї країни". Президент видав зарядження, щоб державні прапори спустити до половини машту аж до закінчення похорону. Фльота повідомила, що Бирда хоронитимуть із повними військовими почестями на Національному Цвинтарі в Арлінґтоні. Похорон відбудеться в четвер 14-го березня.

Комуністична партія ЗДА є далі знаряддям Москви — заявляє Гувер

Вашингтон. — Директор Ф.Б.І. Дж. Едгар Гувер заявив, що Комуністична партія ЗДА залишається далі — не зважаючи на всю протилежну пропаганду — під керівництвом Москви, як частина світової конспірації, і що її першим завданням є й далі знищення американського уряду і встановлення комуністичного ладу. Цю свою заяву склав Гувер на домагання голови сенатської комісії внутрішньої безпеки сен. Джеймса О. Істленда, передаючи йому 20-сторінковий рапорт про останню конвенцію комуністичної партії ЗДА. Аранжери цієї конвенції не допустили представників американської преси на залю нарад, все ж таки Федеральному Бюрові Інвестиґацій повелося добути доклади дані про все, що ділося на цій конвенції. Згідно з одержаними інформаціями, Гувер стверджує у своєму рапорті, що комуністична партія ЗДА залишається далі знаряддям світового комунізму, керованого з Москви і її першим завданням є знищити американський спосіб життя. Такі зміни, проведені останнім часом, як наприклад зміна партійної конституції, розрахована на те, щоб вивести комуністичну партію ЗДА з ізоляції, в якій вона опинилася. Не зважаючи на різні заяви американських комуністичних провідників, що вони осуджують антисемітизм в СССР і совєтську інтервенцію на Мадярщині, конвенція компартії, що відбулася в лютому ц.р., не осудила Москви в цьому напрямку, але ще й виправдала її політику. Всі зміни і реформи, проведені в партії тільки з тією метою, щоб створити базу поширення діяльности партії і її взаємин з іншими лівими організаціями і з другого боку, щоб „доказувати", що комуністична партія є цілком „демократичною" і „льояльною" до ЗДА.

В лютому число затруднених становило 63,190,000

Вашингтон. — Статистичні бюра департаментів торгівлі і праці повідомляють, що в лютому ц. р. число затруднених виносило 63,190,000, це значить, що в порівнянні з січнем збільшилося на 612,000. Цьогорічне число затруднених в місяці лютому є рекордово високе. Число безробітних зменшилося в порівнянні з січнем на 123,000 і становило 3,121,000. Цьогорічне число затруднених є на 900,000 більше в порівнянні з лютим 1956 року. В січні цього року число затруднених зменшилося на 1,700,000 і було майже таке саме як в січні 1956 р. Статистичне бюро при департаменті праці пояснює, що число затруднених збільшилося в лютому тому, що фармери почали вже наймати робітників в зв'язку з сезоновими весняними працями. Збільшилося також число тих, які працюють в самих себе і які, так звані „самозатруднені", зголошуються в бюрах праці.

На Сибірі помер о. д-р П. Вергун

Згідно з одержаними листами, дня 7-го лютого ц. р. помер після чотиритижневої важкої недуги в Ангорському Посьолку, Богучанського району, Красноярського Краю (на Сибірі) в'язень совєтських концентраційних таборів (від 22 червня 1945 року) о. д-р Петро Вергун, колишній Візитатор для українців католиків у Німеччині. Вістки, подані деякими українськими часописами, що о. д-р Вергун, звільнений з концентраційного совєтського табору, вернувся до Німеччини і вступив до манастиря оо. Бенедиктинів, виявилися незгідними з правдою і були викликані тим, що чин німецьких оо. Бенедиктинів робив через німецький уряд заходи, щоб Совєти звільнили о. д-ра Вергуна і дозволили йому вернутися до Німеччини. Покійний, народжений 18-го листопада 1890 року в Городку к. Львова, був висвячений на священика в 1927 році й іменований візитатором для українців католиків у Німеччині в 1940 р.

Папа Пій XII святкував подвійні роковини

Папа Пій XII

Рим. — У вівторок 12 березня відбулась Понтифікальна Служба Божа в соборі св. Петра у Римі, відправлена з нагоди 18-річчя інтронізації Пія XII на Апостольському Престолі, та 81-річчя його життя. Нинішній папа, за світським іменем Евгеній Пачеллі, народився 2 березня і доходить в 63 роки потім, також 2 березня обрано його папою. Одна інтронізація відбулась щойно 12 березня і тому тепер обидві ті роковини святковано також у тому дні. У соборі було приявних 20,000 осіб, між ними численні закордонні паломники. Між почесними гістьми були президент Ірляндської республіки Сін О'Келлі з своєю дружиною, новий еспанський міністер закордонних справ Фернандо Кастелля і багато інших достойників. У Богослужбі брали участь 17 кардиналів та кількадесять архиєпископів і єпископів. Після Богослужби десятки тисяч народу заповнили велетенський майдан св. Петра і захоплено вітали Папу, який ще раз благословив їх із вікна своєї кімнати у Ватиканській палаті. Пій XII, не вважаючи на свій пізній вік і тяжку минулорічну недугу втішається тепер добрим здоров'ям.

Абесінія признає Америці військові бази

Аддіс Абеба. — Віце-президент Ричард Ніксон, який у своїй подорожі по Африці прибув у вівторок 12 ц. м. з Уґанди до Абесінії (Етіопії), вислови у нарадах з цісарем Гайле Селассі бажання З'єдинених Держав дістати на території Абесінії військові бази, а саме — військове летовище, як комунікаційний центр для американського летунства та можливості для американської воєнної фльоти в порті Массава над Червоним морем. Становище Абесінії до тієї пропозиції ЗДА у принципі прихильне. Гайле Селассі заявив, що Абесінія була першою африканською державою, яка визнала позитивно про доктрину Айзенгавера. Впертіше теж у столиці Абесінії розмови з віце-президентом Ніксоном ведуться більше про військову допомогу Америки для тієї країни, аніж господарську — зазначують газети. Абесінський міністер закордонних справ пояснив, що з признанням Америці військових баз, Абесінія стала б на випадок війни, предметом ворожих атак, ото ж мовляв, вона мусить бути краще озброєна, аніж є тепер. У розмовах з віце-президентом Ніксоном заторкнено також справи розбудови рівнини Нілу, кордонів із Сомалі, що їх загрожують єгипетські амбіції, та загальна ситуація на Середньому Сході. Абесінія — підкреслюють часописи — є християнською державою, яка має напружені взаємини з Єгиптом у зв'язку з експансивною політикою през. Нассера, що використовує у своїй пропаганді релігійно-мусульманський фанатизм.

Нафта почала плисти з Середнього Сходу

Лондон. — Вже п'ять днів після того, як сирійський уряд повідомив Нафтову Компанію Іраку про дозвіл на відбудову понищених нафтопроводів названої Компанії через територію Сирії, почали працювати помпи, які переводять нафту з шибів у північному Іраку на полях Кіркук до Баніясу над Середземним морем. Тим часом направлено нафтопровід промірем 30 цалів, а ремонтні роботи ведуться біля двох інших понищених нафтопроводів, на 12 і 16 цалів. Сподіваються, що направлення тих нафтопроводів забере менше часу, ані ж думано раніше. На сьомому дні від хвилини, коли почали направляти ті проводи, денно плила вже німи нафта на 220,000 бочок, із чого по 140,000 бочок дістанеться Західній Европі, а решта середземно-морським обширові. Все ж, поки Суецький канал не буде відкритий для плавби великих нафтоналивних кораблів, західньо-европейські держави, в першу черну Англія, не скасують обов'язкових там від часу війни суецької кризи — карток на газоліну.

Знову розпалилась совєтсько-юґославська полеміка

Београд. — Між московською „Правдою" та юґославськими „Борба" і „Політіка" розпалилася знову полеміка, яка вказує глибоку сварку поміж совєтськими й юґославськими комуністичними диктаторами. Названі юґославські комуністичні часописи контрольовані урядом, заявили одверто, що Тіто бажає собі „приязних взаємин з Совєтським Союзом", однак не за ціну „ідеологічної і політичної капітуляції". „Борба" і „Політіка" взяли в оборону юґославського міністра закордонних справ Коцу Поповіча, який в минулому тижні заявив був, що „сталінізм накоїв у післявоєнних роках куди більше шкоди справі соціялізму, як усі капіталістичні змови разом узяті". Цією заввагою образились московські диктатори, які ще недавно самі називали Сталіна божевільним злочинцем. „Правда" назвала ту заввагу Поповіча „монструальною" та висловила думку, що це був його особистий „ухил", якого не слід зараховувати на рахунок цілого юґославського уряду. Названі юґославські часописи заперечили цьому: мовляв, заява Коци Поповіча була зроблена іменем цілого уряду і цілої партії і все в тій заяві було правдиве. З черги, юґославські газети назвали „абсурдною тезою" твердження „Правди", наче б Юґославія, будучи поза комуністичним блоком, держав, очолюваних Совєтами, не була „правдиво-соціялістичною" країною.

ДОЛЛЕС ПОТВЕРДЖУЄ ВОРОЖЕ СТАНОВИЩЕ ЗДА ДО КОМ. КИТАЮ

Канберра. — З'єдинені Держави ні в чому не змінили свого давнішого становища супроти комуністичного Китаю, не задумують визнати його і будуть далі противитися допущенню його до Об'єднаних Націй, — таку заяву склав на конференції 8-ох держав, учасників пакту СЕАТО в столиці Австралії Канберрі в дні 12-го березня ц. р. державний секретар Дж. Ф. Доллес. Він пояснював те становище діловими арґументами: Національний Китай був вірним союзником Америки під час і після другої світової війни і нема найменшої причини відплачуватись йому порушуванням союзницького договору; комуністичний Китай виявив від самого початку свого існування імперіялістично - агресивний характер, був чатаврований Об'єднаними Націями, як агресор, спричинив Америці сотні тисяч людських втрат і все ще не хоче відмовитись від сили, як засобу здійснювання своїх аспірацій. Доллес заявив, що в підході до кожної чужої держави, коли обмірковується питання визнання її, береться під увагу користь з такого визнання, чи шкоду. Державний секретар ствердив, що З'єдинені Держави ані Об'єднані Нації не мали б із визнання чи пак прийняття комуністичного Китаю до свого гурту найменшої користи, а, навпаки, тільки шкоду. — З-поміж вісьмох держав, учасників конференції СЕАТО тільки дві держави, а саме Англія і Пакістан визнали комуністичний Китай. Представник Англії ствердив, що державний секретар Доллес своєю заявою пояснив тільки становище З'єдинених Держав до комуністичного Китаю, але конференція не потребує далі займатися цією справою. Пакістан мовчав, зате Філіппіни склали подяку З'єдиненим Державам за таке правильне становище до китайських комуністів. — На конференції СЕАТО рішено встановити постійний уряд генерального секретаря і його заступника для координація дій. Централя СЕАТО поміщається в столиці Сіяму, Банґкоку. Представник Англії подав до відома, що коли Маляйська Федерація стане цілком суверенною державою, то імовірно приступить до СЕАТО, але остаточне рішення в цій справі належатиме маляйському урядові. На четвер 14-го березня передбачено закінчення конференції і на той сам день державний секретар Доллес заповів свій виїзд до Вашинґтону.

ЗДА домагаються від Єгипту співпраці з ОН

Каїро. — Не називаючи Єгипту за іменем, проте виразно під його адресою був звернений заклик З'єдинених Держав з вівтірка 12 березня „до всіх заінтересованих сторін", щоб вони тісно співпрацювали з Об'єднаними Націями в ділі збереження миру на Середньому Сході. Той заклик появився безпосередньо після того, як з Каїро наспіли до Вашинґтону й головної кватири Об'єднаних Націй у Ню Йорку тривожні вісті, що вказували на таке неприміриливе становище Єгипту, яке загрожувало дальшому мирові між Єгиптом і Ізраїлем. Після довгої розмови заступника ген. секретаря Об'єднаних Націй Ралфа Банча з полковником Салифом Гоґаром, керівником палестинських справ в єгипетському міністерстві закордонних справ, появились спокійніші вістки. Мовляв, призначений Єгиптом губернатор для смуги Гази ген. Гассан Абдель Лятіф матиме тільки адміністраційну, а не військові функції, Єгипет не висилатиме до смуги Гази ніякого війська і не буде домагатися негайного відкликання з тієї смуги міжнародної поліції Об'єднаних Націй. Однак докладне становище Єгипту стане відоме тільки після розмови Банча з през. Нассером і після того, як такі розмови з Нассером переведе ген. секретар ОН Даг Гаммершільд, що виїздить на Середній Схід в суботу цього тижня, чи, найпізніше, в найближчий понеділок.

В Японії страйкують 3 мільйони робітників

Токіо. — По всій Японії пішла хвиля страйків, які захопили транспорт, комунікацію, школи і цілий ряд фабрик. Хоча цей страйковий рух іде під гаслом підвишки робітничих платень, проте насправді він має політичний характер: його проводить Генеральна рада японських професійних спілок, опанована лівими елементами, які хочуть дати відчути свою владу теперішньому новому прем'єрові Японії Кіші, який є рішучим ворогом комуністів і приятелем Америки. Страйкову тактику прийняло 47 японських юній. Залізничний рух відновлено після того, як держава погодилась на підвишку платні залізничникам на $ 3.37 місячно. Найповажніший для держави страйк вибух у копальнях вугілля. Триденний страйк 160,000 вуглекопів зменшив продукцію вугілля з 160,000 тонн денно на половину. Внаслідку зредуковано

В АМЕРИЦІ

● **Одна з живих** канадійських п'ятерняят, Цецилія Діон, у вересні цього року одружується з 25-річним Філіпом Ланглоа. В травні вона дістане диплом медичної сестри, і 28 травня відзначатиме 23-роковини з дня народження. В той день відбудуться офіційні заручини. Одна з її сестер Еміля, померла в 1954 році. Ці п'ятерняга разом із своїми батьками мають мільйон долярів, зібраних як окремий фонд після їхнього народження.

● **30-річна панна** Гелен Арчібалд в Ню Йорку відправляє Богослуження як пастор Пресвітеріянської Церкви при 106-ій вулиці. Минулого року Пресвітеріянська Церква погодилася, щоб і жінки могли бути пасторами.

● **Подружжя Бирків** в Ди Мойн, Айова, ніяк не могло поділитися автом після свого розводу. Ти допоміг суддя таким вироком: Лїон Бирк має їздити автом вночі, а його розведена жінка — вдень.

● **Секретар праці** Джеймс П. Мічелл заявив, що за найближчі вісім років число робітників у ЗДА зросте на 10 мільйонів.

● **11-го березня** канадійський доляр коштував один американський доляр і 4 21/32 цента. Це — найбільша вартість канадійського доляра в останніх роках, бо тільки в 1933-му році він коштував 1 америк. доляр і 5 та 5/8 цента.

● **Домініканський генераліссімус** Рафаел Л. Трухілльо відкликав з Вашинґтону свого амбасадора Х. Е. Салазара в зв'язку зі справою зникнення професора д-ра Галіндеза. Трухілльо не вдоволений з амбасадора, який допустив до того, що ця справа набрала великого розголосу.

● **Дорадник уряду** в справах роззброєння, Гарольд Е. Стассен, заявив у Сенатській Комісії Закордонних Справ, що підпорядкування його агенції державному секретаріятові зовсім не шкодило її праці.

● **3-го квітня** до Ню Йорку прибуває цирк „Ріґлінґ Бразерс ент Барнум енд Бейлі", що має 1,100 циркових артистів, обслужного персоналу і тварин. Цьогорічна програма цирку побудована в такий спосіб, щоб найбільше заінтересувати дітей.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році приймає окремі шпальти збільшеного великого числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше відповідно до величини оголошення, а саме: 1 цаль через одну шпальту $2.00, 1 цаль через 2 шпальти $3.50, 2 цалі через 2 шпальти $6.00, 3 цалі через 2 шпальти $10.00, 4 цалі через 2 шпальти $15.00, 5 цалів через 2 шпальти $18.00, 6 цалів через 2 шпальти $22.00. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати — найпізніше до 15-го квітня ц. р.

● **Голова Протестантської Церкви в цілій Німеччині**, єпископ д-р Отто Дібеліюс не дістав дозволу від комуністичного східньо - німецького уряду на приїзд до Дрездену для церковних відправ, у „відплату" за умову, підписану між Синодом Протестанської Церкви і західньо - німецьким урядом щодо капелянів в ново-твореній західньо - німецькій армії. Німецькі комуністи накинулись за ту умову на Дібеліюса, що він, мовляв — „співпрацює з імперіялістами у настановлюванні мілітаристичного режиму".

У СВІТІ

● **Князь Машгур**, три і піврічний синок саудо-арабського короля Сауда, переходить систематичне лікування в шпиталі в Ріяді, столиці Сауд Арабії, під доглядом трьох американських лікарів із великого шпиталю Волтера Ріда у Вашинґтоні. Малий князь має від народження частинно спаралізовану праву руку і праву ногу. Йому дали в Америці, під час перебування тут в мин. місяці короля Сауда ортопедичні черевики, а тепер переводять спеціяльні вправи рукою і ногою із дуже добрими вислідами. Сотні арабських матерей хотіли б, щоб американські лікарі лікували їх дітей.

● **Якоб Кайзер**, західньо-німецький міністер для все - німецьких справ, перестеріг у своєму зверненні до східньо - німецьких земляків, виголошеному до них через радіо, щоб вони не наслідували мадярів і не сходилися до ніякого повстання, бо воно могло б стягнути нещастя не тільки на їхні голови, але й спровокувати вибух третьої світової війни. Кайзер помагає тільки з'єднання Німеччини „мирним способом". В Західній Німеччині бояться, щоб східні німці не збунтувались проти комуністів, бо коли б те повстання здавлювали знову совєтські дивізії, то західні німці могли б поспішити своїм землякам на поміч, що з черги стягнуло б похід Совєтів проти Заходу.

● **Генеральна Асамблея** Об'єднаних Націй закінчила свою 11-ту сесію і знову не вирішила питання, що таке властиве „агресія". Вже Ліга Націй 24 роки тому даремне старалася скласти дефініцію поняття агресії, а від одинадцяти років не вдається зробити це й Об'єднаним Націям. У своєму заключному 56-сторінковому звідомленні спеціяльна Політична Комісія ствердила тепер, що вона „воліла не предкладати ніяких пропозицій на останній сесії ніякої резолюції в цій справі під голосування". Різні держави переводять одну агресію за другою, але на „світовому парляменті" не можуть погодитись, що таке агресія.

● **Колишній англійський прем'єр Антоні Іден**, який перебуває в гостях у свого приятеля, прем'єра Нової Зеляндії, дістав уже другу атаку гарячки і за осудом лікарів — не має права рухатися з постелі. Лікарі досі не пояснили, що властиво є причиною тих атак.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАГРОЗА НОВОЇ КРИЗИ

Заледве минуло кілька днів після того, як останній ізраїльський вояк покинув єгипетську територію і як у вразливому обширі Суезького каналу створено деякі перспективи замирення, — зарисувалась можливість нової кризи, наслідків якої в теперішніх обставинах ніхто не може передбачити. Нова загроза більша, ніж це могло б здаватися, бо в теперішній напруженій ситуації кожна навіть припадкова іскра може викликати світову воєнну пожежу.

Спричинником нової загрози є цим разом виключно єгипетський президент Нассер, поступування якого становить небезпечний виклик і для Ізраїлю, і для Об'єднаних Націй, і для З'єдинених Держав Америки, які вклали багато зусиль, щоб згасити пожежу війни, яка в тому обширі вже була розпалилась, і довести до такого стану, що створював би можливості замирення.

Ситуація коротко така: Рішуче становище Америки та їх дипломатія на терені Об'єднаних Націй і поза ними спричинились до того, що під натиском Об'єднаних Націй Англія, Франція й Ізраїль не тільки припинили свою воєнну виправу проти Єгипту, але і в більшості зреклися того, що було її ціллю. Зважаючи на те, що ця воєнна виправа, хоч і загально засуджена, все ж таки мала свої причини і в нерозважній — у теперішній міжнародній ситуації — політиці Єгипту, в результаті попередньої кризи не можна було не подбати про відповідні ґарантії, щоб вона не повторилась. Такою ґарантією мала бути „міжнародна поліція" ОН в районі Суезького каналу та й в районі найбільшого вогнища єгипетсько-ізраїльської, а з тим і міжнародної кризи, смуги Ґази та затоки Акаби.

Треба було багато зусиль і дипломатії, включно із загрозою санкцій, щоб змусити Ізраїль звільнити ті загрозливі для нього райони. Ізраїль зробив це, діставши запевнення, що вони залишаться під наглядом Об'єднаних Націй. Нассер на це погодився, запевнив цю свою згоду Об'єднаним Націям, і справа була полагоджена.

Але не надовго. Як тільки ізраїльські війська звільнили Ґазу, там негайно почались інспіровані Нассером демонстрації проти Об'єднаних Націй і їх поліційних військ, а єгипетський уряд найменував свого губернатора та свою адміністрацію і, рівночасно, повідомив, що в його інтерпретації міжнародних постанов війська ОН мали тільки допильнувати евакуації ізраїльських військ, і тепер повинні самі забратися з Ґази. На цьому не скінчилось, бо Єгипет відмовляється проголосити вимагане Об'єднаними Націями закінчення воєнного стану з Ізраїлем, щоб в такий спосіб дозволити вільну, в рямках міжнародних законів, плавбу ізраїльських кораблів через Суез і в затоці Акаба. Рівночасно Єгипет відкинув запропонований Америкою, Британією і Францією плян, щоб оплати за переїзд Суезьким каналом колектували Об'єднані Нації, Міжнародний Банк або якась інша безстороння інституція, віддаючи половину оплати Єгиптові, а другу половину задержуючи аж до остаточного вирішення спору за Суез.

Поминаючи суто принципові права Єгипту на його територію, в теперішній міжнародній ситуації поведінка Нассера, його нехтування перебраними зобов'язаннями та його рисковний виклик не тільки для Ізраїлю, але й для Об'єднаних Націй, зокрема, для Америки, яка врятувала його від евентуальної воєнної катастрофи, навряд чи можуть викликати не то апробату, але й будь-яку симпатію навіть у найбільш прихильно наставлених до єгипетських національних аспірацій колах.

Очевидно, що Нассер, заохочений миролюбністю Америки і Об'єднаних Націй, міг і сам „пробувати щастя" з теперішнім своїм викликом. Проте, знаючи, яку нікчемну ролю підбурювача та зловживача найкращими місцевими національними аспіраціями грає на тому терені головний міжнародний ворохобник і аґресор Совєтський Союз, в дипломатичних колах висловлюється переконання, що і в цьому останньому випадку не обійшлось без большевицьких порад та інтриґ, які в персональних амбіціях Нассера знаходять дуже податливий ґрунт.

Нова загроза кризи над Суезом, як згадано, криє в собі всі небезпеки теперішньої критичної доби, бо може в кожній хвилині спровокувати і викресати ту іскру, що може спричинити експльозію, далеко більшу і грізнішу від тої, яку тількищо придавлено. Не диво, що світова опінія з такою великою увагою і тривогою слідкує за розвитком цих подій, звертаючись до Об'єднаних Націй з недвозначною вимогою: вжити всіх заходів, щоб припинити цей розвиток, поки ще не запізно.

ЗМІНИ В ДИПЛОМАТІЇ

Затримавши в уряді у своїй другій каденції керівників всіх найважливіших ресортів державної адміністрації, президент Айзенгавер перевів і переводить основні зміни в американській закордонно-політичній репрезентації. Державний департамент є теж єдиним центральним ресортом, в якому зайшли поважні персональні зміни. Ясно, що діється це не випадково, а мусить мати поважні причини. Сам Президент не пояснив їх і тому й міркування на цю тему американських журналістів, навіть найбільш ознайомлених з вашинґтонськими кулісами, як Джеймс Рестон, Дейвід Лоренс і ін., обертаються у сфері здогадів.

У персональному питанні закордонно-політичної служби зобов'язують в усіх країнах дві — на перший погляд взаємосуперечні — засади: 1) виховувати дипломатів з глибоким та основним знанням проблем даної чужої країни і 2) робити „виміну" дипломатів, перекидаючи їх з одного місця на інше, щоб поширювати їхній овид і мати більше число фахівців, ознайомлених з цілістю міжнародних справ. Очевидно, що звичайно залишають на закордонній стійці репрезентанта, який мав успіхи, і використовують наявність кращого кандидата на становище, що має велике значення у політиці країни. Коли йде про Америку, то тут заходять ще два моменти, мало відомі, або майже не відомі в підході європейських країн до закордонно-політичної служби: коли в Европі прийнято майже за закон, що закордонно-політичну службу повинні виконувати професійні дипломати, отже незалежні від змін уряду, то в З'єдинених Державах завжди ще існує ривалізація між „політичними" та „бюрократичними" дипломатами. До того ж, на закордонно-політичному відтинку відбивається традиційна американська система — обсаджування найвідповідальніших становищ державної адміністрації людьми з партії, з якої вибрано президента країни.

Очевидно, що при виборі кандидата на амбасадорське становище за кордоном береться в першу чергу під увагу його персональні кваліфікації. І тому американська преса не квестіонує здібностей новопризначеного амбасадора до Бельгії, Дж. Клиффорда Фолджера, хоч він, як колишній голова Републіканського Крайового Фінансового Комітету, належить власне до таких „партійно-політичних" репрезентантів. Те саме стосується нового амбасадора в Парижі, Еморі Гавтона, одного з фінансово-промислових „асів", який — як зазначають газети — поважною квотою поповнив републіканську касу в минулих виборах. Також новий амбасадор в Англії, Джан Гей Вітні, мультимільйонер і особистий приятель Айзенгавера, активно підтримував Републіканську партію в обох останніх президентських виборах. У ділових аналізах становищ амбасадорів ЗДА в Парижі й Лондоні зазначають американські коментатори, що велика недостача нового американського представника у Франції, названого Еморі Гавтона, є його незнання французької мови. Той самий гріх закидають новому американському амбасадорові в Західній Німеччині, Дейвідові К. Брусові. Французи, як і німці, воліли б, очевидно, щоб репрезентант Америки в їх країні міг безпосередньо читати французьку чи пак німецьку пресу, цікавитись безпосередньо поступом культури тих країн та вести всі розмови без перекладача. Зате звертають увагу, що зміни в усіх цих західньо-европейських столицях, взаємини з якими мають для Вашинґтону першорядне значення, були оправдані діловими арґументами: пригадується, що амбасадорам ЗДА в Англії і Франції не вдалося не то відвернути англійсько-французьку виправу проти Єгипту, а й заздалегідь поінформувати американський уряд про докладний час тієї виправи. Далі, перший амбасадор ЗДА у Німецькій Федеративній Републіці, Джеймс Б. Конант, хоч як високо шанований у німецьких колах, все ж за закидами німецької преси, обмежувався тільки контактами з урядовими чинниками, а не нав'язав їх, напр., з німецькою соціялістичною опозицією та широким німецьким громадянством. А призначення до Англії дуже заможньої людини, яка студіювала в Оксфордському університеті і знаменито знає англійський ґрунт, вважається дуже добрим вибором, бо репрезентаційні обов'язки американського представника при уряді Її Королівської Величности вимагають таких коштів, що їх може покривати тільки людина, для якої гроші взагалі не є проблемою.

Визначна „політична" дипломатка Клер Бут Лус, яка своєю працею в столиці Італії доказала, що „аматорські" амбасадори інколи можуть бути кращі за „фахових", відійшла на рішуче власне бажання. Хотів також відійти з Москви Чарлз Е. Болен, який буцімто покликувався на „традиційне право" кожного закордонного дипломата в Москві, щоб його найдалі після двох-трьох років відкликано з тієї „приємної" стійки, з якою порівнюють працю морського ліхтарника на скелі посеред спінених морських хвиль. Його перенесено до Філіппін, де саме ведуться переговори про тамошні американські бази. Зате до Москви призначено Левелина Томпсона з Австрії, професійного дипломата й знавця російських справ. Зміна закордонно-політичних репрезентантів ЗДА торкнулася вже також Індії, Японії, Єгипту й Індонезії. Виїхав уже американський амбасадор з Мадярщини, де нема покищо жадного; ціла низка змін має прийти в амбасадах у Південній Америці. Знову ж у самій централі, в державному департаменті, першим заступником державного секретаря став кол. губернатор Християн А. Гертер на місце Герберта Гувера мол., а заступником підсекретаря в економічних справах у тому департаменті став Даґлес Діллон. В американських газетах уперто втримується вістка, що спеціяльним дорадником Президента у закордонно-політичних справах має стати його особистий приятель, колишній амбасадор у Москві й колишній шеф Американської Розвідчої Аґенції, що його большевики вважають за „ворога ч. 1", генерал Беделл Смит.

Американська преса надає великого значення цим генеральним змінам на закордонно-політичних позиціях ЗДА у зв'язку з новою активністю американської політики в широкому світі. Звертають увагу, що не внутрішні, а саме закордонні справи примусили Президента перервати свій відпочинок в Томасвіллі у Джорджії і тепер не дозволяють йому виїхати в лагідніший клімат, щоб позбутися затяжної перестуди. Закордонно-політичні справи спонукали віце-президента Р. Ніксона виїхати до Африки, а державного секретаря Доллеса до Австралії. А в цьогомісячному календарі є зустріч з англійським прем'єром Мекмілленом на Бермудах і прийняття німецького канцлера Конрада Аденауера у Вашинґтоні. Ледве зникають одні хмари з міжнародного овиду — з'являються інші. Не дивниця, що закордонна політика домінує у Вашинґтоні.

АМЕРИКАНСЬКА КОМПАРТІЯ ... ЧЕКАЄ НА ТРАМВАЙ

Американські комуністи, відбуваючи в днях 9-12 лютого ц. р. свою крайову конвенцію, зробили все можливе, щоб законспірувати хід цієї конвенції та її справжнє обличчя і щоб представити комуністичну партію ЗДА в американській пресі з допомогою своїх комунікатів і повідомлень так, як це їм було потрібне, значить, як партію, що йде своїм окремим шляхом, цілком незалежно від Москви. Як дуже вони маскувалися, свідчить хоч би такий факт, що, не допустивши буцімто з огляду на особисту безпеку своїх делеґатів представників американської преси на конвенцію, аранжери конвенції відмовилися водночас заінсталювати голосники на коридорах, чого домагалися американські журналісти, щоб могти хоч слухати те, що говориться і що вирішується на конвенції. Характеристичний також факт, що, не допустивши представників американської преси на конвенцію, де нібито вирішувалось зміну основних напрямних політики комуністичної партії ЗДА, зокрема її „унезалежнення" від Москви, аранжери конвенції дозволили в той же час стежити за ходом нарад представникам московського ТАСС'у і кореспондентам „братніх" комуністичних органів.

Відбувши заранжовану так конвенцію, американські комуністи ужили ще один захід, щоб замаскувати справжній характер і цілі американської компартії ЗДА, як знаряддя московського комуністичного імперіялізму. Наприкінці минулого тижня вони опублікували свою нову конституцію, чи пак статут, опрацьований так, щоб він був не тільки дальшим доказом унезалежнення американських комуністів від Москви, але й водночас документом, яким можна було б послуговуватися в суді для оборони компартії та її членів проти застосовування до них т. зв. акту Смита і проти засуджування комуністів за підривну діяльність на грошові гривни або й кару в'язниці.

На згаданій уже крайовій конвенції в лютому ц. р. прийнято нову конституцію, чи пак статут комуністичної партії ЗДА, але ж опубліковано її щойно тепер, мовляв, треба було в цій десятипунктовій конституції виправити мову і пунктуацію ... Це виправляння забрало, до речі, цілий місяць часу, і опубліковану конституцію зредаґовано так, щоб чиммога виразніше представити „демократичність" партії та її „унезалежнення" від Москви.

Найперше стверджується у вступі до конституції, що американська комуністична партія базує свою теорію на марксо-ленінських принципах, але вона... застерігає за собою право інтерпретувати ці принципи „відповідно до вимог американської клясової боротьби, американських демократичних традицій і звичаїв". В цьому вступі американські комуністи визначають свою партію „як американську трудову клясову політичну організацію", яка хоче добитися здійснення своїх завдань „в рамцях розвитку конституційного процесу". Тут же закликається до оборони демократії і до захисту „проти експлуатації та опресії „безпосередніх і основних інтересів робітників, фармерів, неґритянського населення і всіх інших, що працюють руками й умом".

Найбільш сенсаційною, здавалося б, є точка третя 7-ої статті конституції, в якій стверджується, що партія викидатиме із своїх рядів страйколомів, провокаторів, заанґажованих у шпигунство, та інформаторів, значить доносщиків. Але, подаючи в такому оформленні цю сенсаційну заповідь, автори не визначили, кого вони розуміють під шпигунами: тих, що займаються шпигунською роботою на користь Совєтів, чи може тих „шпигунів", що за даним їм від урядової влади дорученням стежать за розкладовою і підривною роботою комуністичної партії. Зіставлення цих „шпигунів", що їх мають викидати з компартії, з інформаторами, доказувало б радше, що мова йде не про совєтських шпигунів, але про тих американців, які стежать за діяльністю компартії. Для „осолодження" цієї точки конституції стверджується в дальшому змісті дотичного параграфу, що з партії викидатимуть усіх тих, що „братимуть участь в діяльності якоїсь групи чи партії, яка конспірує або діє для підриву, захитання або й повалення тієї чи іншої інституції американської демократії, з допомогою яких більшість американського народу має можливість захищати своє право для здійснення свого призначення". Ця точка конституції зредаґована в такому льояльному до американського способу життя напрямку, що, якби комуністична партія ЗДА хотіла її дотримуватися, то вже на протязі найближчих місяців мусіла б залишитися взагалі без членства, бо ж немає ні одного справжнього комуніста, який за своєю ідеологією схотів би бути таким „оборонцем" і „захисником" американської демократії.

Стаття 6-а конституції дає право членам і місцевим клітинам партії критикувати діяльність партійних комітетів і висловлювати ... непогодженість з тими чи іншими їх рішеннями. Але ж і ця „великодушна" постанова обмежена тим, що в цій же статті забороняється діяти проти вже вирішених децизій і проти здійснювання встановленої цими комітетами політики, значить, члени і проводи місцевих клітин мають право тільки „висловлювати думку", а не впливати на зміну актуальної партійної політики. Свої „погляди" можуть члени і клітини компартії передавати знизу догори, але тільки організаційним шляхом і тільки до промовницької трибуни конвенції. Рішення останньої залишається бо остаточним і невідкличним. Наприкінці однієї з дальших статтей конституції сказано ще, що „переконливі погляди" членів крайового комітету в справах крайового значення мають бути доведені до відома низового членства. Але ж, водночас із цим, не згадано ні словом про те, хто, яка установа чи партійна влада рішає про ... переконливість цих поглядів.

Коротко кажучи, вся нова конституція компартії ЗДА зредаґована так, щоб дати американським комуністам можливість поглиблювати й поширювати їхню підривну роботу і водночас із цим залишатися безкарними і перед владою і перед судами.

Поведінка американських комуністів із тією „новою конституцією" дуже нагадує анекдоту про громадянина, що застукавши після несподіваного повороту з дороги, у стінній шафі любовника своєї дружини, почув від нього у відповідь на питання, що він там робить, коротке і цілком таки переконливе тлумачення: „Вір або не вір, але я чекаю на трамвай".

Мирослав Прокоп

СУЧАСНІ УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКІ ВЗАЄМИНИ

(З приводу доповіді д-ра Л. О. Ортинського в ОПВБУ в Ню Йорку)

Про українсько-німецькі взаємини написано свого часу дуже багато у нас і в чужому світі. Довкола цієї проблеми нагромадилося чимало уявлень, ілюзій, перекручень, а то й свідомої дезінформації. Колись, довгими роками плекались серед українців неоправдані сподівання на Німеччину, як на здогадного автоматичного ґаранта української державної незалежности. З другого боку, в той самий час наші вороги, що вважали себе загроженими динамікою модерного українського визвольного руху, робили дуже багато для того, щоб компромітувати цей рух, як ніби то німецьку інтриґу.

Друга світова війна, її перебіг і результати поклали у великій мірі край таким ілюзіям і дезінформаціям. Розгромлена Німеччина не мала ніяких даних для того, щоб вести будь-яку українську політику, а українці мусіли погодитися з тим, що німці зовсім не є самовідданими приятелями самостійности українського народу. На такому тлі з'явилася у нас, однак, тенденція взагалі списувати німців з рахунку і перестати вважати їх гідним уваги політичним чинником в сучасному світі. Наші очі і зовнішньополітичні сподівання ми спрямували в іншу сторону.

Але останні повоєнні роки показали, що в Европі не тільки існує далі німецька проблема, але що з кожним днем зростає також відроджена німецька держава, і що держава ця стає щораз серйознішим фактором европейської політики. Хто має сьогодні сумнів в тому, що майбутня Німеччина матиме своє слово у відношенні до Східньої Европи, а в тому числі й до України? В таких умовах зовсім не може бути байдужим для нас те, що думають про схід Европи і про Україну німці, які політичні течії і тенденції в цих питаннях панують сьогодні в керівних німецьких політичних, наукових, культурних і взагалі громадських колах Німеччини. Тому дуже на часі приглянутися ближче новій ситуації і по-новому підійти до цілої проблеми.

Д-р Ортинський, про доповідь якого вже повідомлено в „Свободі", поставив справу у властиву площину, коли в підході до самої теми прийняв дві основні передумови: 1) розрахунки українців між двома світовими війнами на те, що Німеччина підтримає українську визвольну боротьбу за незалежність, випливали в більшості не з об'єктивної оцінки тодішньої Німеччини, чи то з німецьких зобов'язань або тільки заяв, але радше з невірних уявлень самих українців, чи деяких українських політичних кол, 2) нам потрібний новий підхід до питання українсько-німецьких взаємин, а найважливішим його елементом є саме пізнання відродженого німецького фактора на европейському континенті та його можливих східніх плянів і аспірацій.

Доповідач дав наповнену фактажем картину сучасної Німеччини та передвісників її можливої східньої політики. Правда, політика ця буде у великій мірі погоджувана зі східньою політикою ЗДА, але вона водночас не позбавлена питомих і традиційних німецьких елементів. Ось найважливіші з них, в з'ясуванні доповідача:

1) Досі існує виплеканий колись ще в кайзерській Німеччині комплекс русофільства, головними експонентами якого залишилися передусім балтійські німці та залишки колишньої родової аристократії, а також індустрійно-фінансові магнати, що у коляборації з російською імперією сподіваються для себе широких торговельних перспектив. Ідеологічну базу для такого курсу творять епігони колишньої берлінської школи проф. Геча, для якого на сході Европи існувала тільки Росія. Впливи поглядів Геча досі слідні в німецьких університетах, в наукових інститутах, у пресі і в радіо.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Михайло Кушнір

ОДНА ТЕМА — ДВІ НОВЕЛІ — ДВА КОХАННЯ

(2)

Пригляньмося, як розгортає свою новелю Стронґ, назвавши її влучно: „Квартет на два голоси":

В безмірній, майже космічній пустці Лондону блукають двоє молодих людей, він і вона. Обоє марять про велике кохання, але їхні серця надто малі, і все кінчиться тривіяльним романом та домашніми сварками. Зразу вони думали, що зможуть заховатися від очей знайомих та родини і затаїти своє „грішне кохання" від світу, створивши ідеальний дім, до якого люди не мають приступу. Але дійсність сильніша від мрій; вимріяна товаришка перетворилася в настирливу самицю, а надхненний поет — у мізерного коханця, перевтомленого браком грошей і катаром. Перший втікає від нестерпної атмосфери чоловік, щоб у тиші кабінету писати листи до „Ленори", субтельної незнайомої, з якою колись переписувався за посередництвом матримоніяльної аґенції. І так, пишуть вони одне до одного полум'яні листи з двох сусідніх кімнат, не знаючи, хто є властивим адресатом.

Аж одного ранку грім з ясного неба: пошта приносить рівночасно два листи в ідентичних ковертах аґенції. Перша логадується правди дівчина:

— Вівіен, це ти? Цей лицарський коханець, що дрижить від нетерплячки, щоб вхопити мене в обійми? Ха-ха-ха!

Цей сміх доводить його до шалу:

— Ти, Ленора? Невинна, недосвідчена дівчина, що не важиться написати слово „кохання"? Ха-ха-ха!

Виникає бурхлива сцена, після якої вони повинні розійтися, але сила призвичаєння і страх перед пусткою ще сильніший тепер, коли розвіялася ілюзія роману, що жде тут за порогом. І вони залишаються, щоб щоденно гризтися, як собаки, нездібні вирватися з зачарованого кола, у яке вкинула їх нетерпелива жадоба переживань за велку ціну. Автор показує тут у геніяльному скороченні всю бідність сучасности, банкрутство життя „утіліти", де все вільно, де немає жадних пут та гальм, але де саме їх брак створює таку безмежну нудоту, що люди мусять ранити себе до крови, щоб взагалі відчувати своє існування.

Жільберт Кіт Честертон бачив світ зовсім інакше. З погодою мудреця, — який стежкою католицизму дійшов до лагідного розуміння дійсности ,але який рівночасно нічого не втратив з дитячої свіжости здивування, — назвав своє оповідання з характеристичною покорою: „Де не сягає розум".

Акція розгортається в Америці. Мабуть, вимаганий зміст видався великому мистцеві надто простим, щоб можна було вбгати його в рямці англійських відносин. Натомість Америка, якої наївним ідеалізмом і свіжістю реаґування Честертон глибоко захоплювався (в такій же мірі, як ненавидів англійську чуттєву стриманість), була доброю сценою для незвичайної історії. В тій Америці все може трапитися!

Своє оповідання починає Честертон ноткою знаменитої сатири на великий капіталізм. В одному американському містечку група бизнесменів сидить за обідом. Розмова, звичайно про інтереси, оповита гіпокризією ,кожний з мільйонерів вдає, що прагне не особистого збагачення, а добра для всього людства... Черґуються промови. Врешті змушують забрати слово найбагатшу людину околиці. Джан Крейк встає з понурим обличчям і каже:

— Джентлмени, ми прийшли сюди, щоб один одного оббріхувати, і я теж почав від найбільшої брехні, називаючи вас джентлменами. Ошукуємо один одного в інтересах, але не розумію, чому маємо те саме робити під час обіду. Кожний знає, що йде про зиск ,а не про ідеали. Хто турбується ідеалами? Я — ні!

Після цього інциденту Крейк одержав багато листів, в більшості яких висловлювалось моральне обурення з приводу його виступу і дораджувалось йому „дещо спіритуалізму", як антидотуму на цинізм. Але один лист був відмінний: признавав йому рацію!

— Щось треба зробити, щоб люди перестали одне одного оббріхувати ... Сьогодні відвага означає тільки готовість ризикувати чужим добром ... Коли не зумімо визволитися з пут цього кошмару, втратимо решту того внутрішнього життя, яке ще маємо ...

Крейк читав листа, і йому здавалося, що читає власні мемуари. Здавалося, що анонімова авторка знає його краще, ніж він сам себе ... Знає навіть про те, про що Крейк ледве догадується: що він тому так різко виступає проти ідеалів, що сам є непоправний ідеаліст ...

Листування тривало довший час, але Крейк ніколи не намагався відшукати ту, що своїм впливом вилікувала його від погорди буденности й навчила дивитися на світ радісними очима. Життя виглядало тепер інакше, немов бачив він його перший раз ... Аж колись під час проходу Крейк побачив рудоволосу дівчину, що в підміському городі боролася, неначе Дон Кіхот із вітряками, з білизною, розвішаною на вітрі.

Одружившись з рудоволосою Мері, Крейк залишив інтереси й замешкав на фармі. Листування з незнайомою припинилося. Минуло багато спокійних літ, сповнених вільного щастя. Та одного дня Крейк пробудився із свідомістю, що щось починає псуватися. Він все ще любив свою жінку, але раптом відчув брак субтельної виміни думок, чогось несподіваного, особливого, хоча б щоденного вичікування на листоношу ... Крейк відшукав адресу незнайомої, написав до неї декілька слів і вийшов, щоб вкинути листа до скриньки.

На широкій, американській дорозі Крейк зустрів свого давнього секретаря, який не забув про старі урази і вже давно хотів порізнити його з Мері. І тепер, коли побачив листа в руках Крейка, злобно зашипів, що його дружина переховує листи чужого чоловіка. Крейк, блідий від люті, вбігає назад до дому і застає Мері, похилену над бюрком.

— Ти від кого дістала листи? — запитав в люті.

— А це від кого? — відповіла жінка, вказуючи на листа, що його він все ще держав у руці, і потім додала наказовим тоном:

— Дай мені його!

— Чому я мав би його тобі давати? — Крейк був уже на порозі вибуху.

— Ох, тому тільки, що він заадресований до мене! ..

І Честертон, пам'ятаючи про те, що дрібні і незначні справи набирають важливости щойно тоді, коли на них глянути з перспективи вічности, закінчує новелю парадоксом, подібно, як поет послуговується метафорою, коли хоче скорочено висловити невловні речі:

„З цієї короткої історії можна витягти щонайменше 37 моралей. Одна з них звучить так: тільки той, хто обійшов цілий світ, найпевніше потрапить до свого дому. Бо там, де кінчиться всяка людська мудрість, починається життя. Колись сам Бог, в годину, коли Слово стало Тілом, похилив голову, щоб увійти у низькі двері".

СТВОРЕНО КОМІТЕТ ДЛЯ ОБ'ЄДНАННЯ НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО РУХУ

Дня 2-го березня цього року відбулись в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку громадські збори в справі об'єднання українських націоналістичних сил — а саме, ОУН під проводом полк. А. Мельника, ЗЧ ОУН під проводом С. Бандери, ОУН під проводом Л. Ребета, та ЗПУГВР під проводом М. Лебедя — в одноліту організацію.

Виходячи з заложення, що об'єднання тих угрупувань причинилося б у великій мірі до покращання громадського життя та перспектив української визвольної справи взагалі, учасники зборів вважали необхідним, щоб ширший загал діяв, через своїх речників, в напрямі такого об'єднання дорогою тиску своєї опінії.

Для розгорнення відповідної праці серед громадянства на терені ЗДА та інших країн. збори створили Ініціятивний Комітет для Об'єднання Українського Націоналістичного Руху, в такому складі: голова — Євген Скоцко, Вашингтон; заступник голови — Роман Голембійовський, Ню Йорк; секретар — Антін Р. Романчук, Ню Йорк. Члени: Теофіль Бак-Бойчук, Филаделфія; Онуфрій Гавришенко, Ню Йорк, п-ні Леоніда Гавришенко, Ню Йорк; Михайло Губицький, Ню Йорк; А. Крупка, Ню Йорк; Степан Куропась, Шикаго; Богдан Ластовецький, Ню Йорк; Михайло Радик, Ню Йорк; п-ні Татіяна Романчук, Ню Йорк; Петро Тибур, Ню Йорк; Іван Харамбура, Филаделфія.

Комітет цей буде доповнений особами з різних місцевостей та представниками української еміґрації з інших країн. До нього кооптовані будуть також одиниці для виконування всяких функцій.

Збори також схвалили відповідні резолюції, які рішено вислати до Проводів усіх згаданих націоналістичних груп та до всієї української преси.

В резолюціях м. і. сказано, що: „Розбиття Організації Українських Націоналістів, з діянням якої, до минулої війни, українська нація пов'язувала у поважній мірі свої політичні аспірації, — триває та трагічно заважує на ході нашої визвольної справи … воно ставить український нарід перед загрозою, що в рішальний момент не буде одної, сцентралізованої, боєвої сили, яка заволоділа б положенням на Рідних Землях та стала б керманичем народного зриву до волі …

Справа української революції є справою цілого українського народу, Тому то націоналістичні фракції не сміють перемінювати поля революційних змагань на арену особистих чи вузькогрупових порахунків між собою …

Тому Збори:

I. Творять Ініцятивний Комітет для Об'єднання Українського Національного Руху, якого завданням буде діяти в напрямі консолідації українського націоналістичного табору. Ініціятивний Комітет скристалізує та унаявнить опінію еміґрантського загалу відносно цієї важливої проблеми та доведе до створення Ширшого Громадського Комітету, який авторитетно зарепрезентує цю публічну опінію та поведе відповідну акцію за з'єднання клітин бувшої ОУН в ОДНУ цілість.

II. Закликають Громадянство всіх теренів еміґрації до співучасті в цій акції.

III. Ініцятивний Комітет, який буде доповнений громадянами з різних теренів еміґрації, не творитиме окремого руху чи окремої організації, за вийнятком того апарату, який буде потрібний для виконання його завдання. Він, як також і прочі Комітети, що можуть повстати на місцях з його рамени, будуть розв'язані, коли їхнє дальше існування буде безцільне.

Хроніка Трентону

Праця Відділу УККА

Відділ УККА — нарешті віджив! Сталося це в неділю 17-го лютого ц. р. В тому дні відбулися Загальні Збори Відділу який впродовж довгих років не проявляв діяльности, а був неоднократно кістю незгоди поміж „батьками" трентонського громадського й політичного життя. Збори відбулися за попереднім договоренням дотично речениця поміж Централею, та Проводом УККА в Трентоні. В дійсності, можна сказати, це були „Основуючі Збори", скликані Централею УККА, яка повідомила про це усіх платників УФонду та проводи організацій на терені Трентону. Централю УККА репрезентували панове інж. Ігнат Вілинський, секретар Екзекутиви Централі та мґр. Теофіль Бак- Бойчук — член Ради Директорів УККА. Збори почалися в 4-тій год. після обіду, в залі українсько-католицької парафії Св. Йосафата, при присутності коло 50 осіб з-поміж платників УНФонду та 10 делеґатів від місцевих організацій. Зборами провадив інж. Дмитро Кузик, секретарював п. Дмитро Січ. Звіт з підготовчої роботи проведеної в напрямі оживлення діяльности Відділу здавав мґр. Роман Ганічак, промовляли панове Ігнат Вілинський і Т. Бак-Бойчук, а в діловій дискусії, що відносилася до вибору Екзекутиви Відділу, забирали голос присутні представники організацій та поодинокі громадяни. У висліді обрано Екзекутиву Відділу, до якої ввійшли такі громадяни: Інж. Дмитро Кузик — голова, мґр. Іван Костюк, Дмитро Січ, Самокішин, Іван Поняташин, Михайло Пліщук, Зенон Федорович, Богдан Дубик, мґр. Роман Ганічак — члени Екзекутиви, та Михайло Мрочко, Григор Глушок і Дмитро Федорак — члени Контрольної Комісії. З огляду на неприявність деяких делеґатів від інших організацій, два вільні місця в Екзекутиві зарезервовано до їх диспозиції. Відмічуючи це відрадне явище в хроніці нашого міста, не від речі буде згадати імена тих громадян, які як карні члени української спільноти, сповняли свої обов'язки супроти УККА, складаючи свої внески на Український Національний Фонд прямо на адресу Централі. Ось вони: Іван Бойчук, Іван Бурлай, Осип Івашко, Іван Фурик, др. Зенон Гіль, Олекса Яремишин, Галина Костюк, мґр. Іван Костюк, Юрій Криса, Іван Кривенко, Любомир Лампіка,др. Ярослав Левицький, інж. Теодор Левицький, Леся Маркевич, Володимир Маркевич, інж. Дмитро Кузик, Михайло Мартиненко, Роман Мосьпак, О. Мізюк, Михайло Мрочко,мґр. Микола Нагірняк, Євген і Олександра Обаранець, Іван Панчишин, др. Орест Павлюк, др. Теодозій Сендзік, Василь Сердюк, Дмитро Січ, Павлина Скремета, Йосиф Сабат, Юрій Сокак, Павло Сталчик, (помер в 1955 р.) Андрій Турчин, Степан Васильків, Михайло Волинець, Дмитро Федорак, Антін Обуховський, Василь Панасенко, Дмитро Забитовський і Петро Єдлінський. Жалко, що їх було так мало, бо ледве мабудь 4% усіх мешканців нашого міста українського походження. Немає в поданому списку, що зладила Централя, на жаль тих, що залюбки при кожній нагоді підкреслюють свою вищевартість у відношені до громадських справ, а вже парадоксом є те, що в ньому не знаходимо ніодного прізвища тих осіб, що в минулих роках проводили Відділом, як теж тих, що завжди і при кожній нагоді пишаються бути добрими й заслуженими українськими патріотами. Дай Боже, щоб в найближчій майбутності ця сумна картина змінилася і саме в цьому напрямі новообрана Екзекутива Відділу повинна повести свою діяльність.

Союз Українок Америки

11 Відділ ім. Кн. Ольги СУА в Трентоні, це одна із краще діючих на терені Трентону установ. Управа Відділу, яку обрано на Загальних Зборах 9 червня 1956 р. в складі: Людмила Сердюк — голова, Ірина Бованко — заст. голови, Ніна Самокішин — секретарка, Романна Мицик — скарбник, Ярослав Лабка — культ-осв. референтка, Ольга Фараонів — імпрезовий реф., Стефанія Васильків — орган. реф., Галина Костюк, Анна Петруняк і М. Симчук — члени Контрольної Комісії, — докладає усіх зусиль, щоб діяльність Відділу заактивізувати в кожному напрямі. Від Загальних Зборів по сьогоднішній день старанням Відділу влаштовано: Свято Княгині Ольги, Андріївський Вечір, „печення барабол'" в Черчі, осінні вечерниці й Маланчин Вечір, з яких то імпрез чистий дохід призначено на допомогові цілі. Відділ патронує вже третій рік українському садкові в Шенгав (Німеччина), посилаючи місячно по 10 долярів, а доразово з нагоди Св. Миколая і Різдва Христового вислано дітям харчові, одягові й грошові посилки. Зокрема вислано три пакунки з одягом для поворотців із Сибіру в Україну. Пороблено заходи для організації Курсів Українознавства для української молоді (викладачі: проф. Олекса Шавлач і пані Галина Костюк), а в суботу, 9 березня влаштовано гарне Свято Жінки-Героїні.

СУМА

Осередок СУМА ім. полк. Євгена Коновальця має 58 дорослих та 46 доростаючих (Юний СУМА) членів. Упродовж часу від 20 листопада 1955 р. посьогодні Осередок провів чималу роботу: до спілки з 18-м Відділом ООЧСУ влаштовано три лекції в рямках УНУніверситету, на яких доповіді читали: о. Йосип Атаманюк, ред. Богдан Кравців і проф. Іван Вовчук. Влаштовано (спільно з ООЧСУ) Свято Героїв та Свято УПА, відсвятковано 5-ліття Осередку. Осередок активно допомагав своєю участю в імпрезах сусіднім Осередкам СУМА, а зокрема члени Осередку виїздили на Свято СУМА в Елленвіл, Н. Й., висилаючи туди на літні табори своїх юних сумівців. Головну увагу звернено на поширення діяльности Юного СУМА, в якому організується дітей у віці від 7-ми до 14-ти років. Сходини ЮСУМА відбуваються постійно кожного тижня, на яких читаються для дітей лекції з українознавства, проводиться сумівський впоряд та спортову заправу. Спільно з місцевою станицею Пласту, Юний СУМА влаштував в минулому році Свято Миколая, День Матері та концерт в честь Т. Шевченка. З нагоди Різдва Христового влаштовано для дітей Ялинку та колядовано з Вертепом по домах українських громадян. При Відділі ЮСУМА існує танцювальна група під проводом Осипа Гоянюка та спортова ланка під проводом Івана Галика. Всією працею Юного СУМА керує віддано Олекса Пліщук. На Загальних Зборах Осередку, що відбулися в неділю, 17 лютого ц. р., обрано новий Провід, до якого ввійшли: Андрій Галайдіда — голова, Роман Хом'як — заст. голови, Михайло Логін — секретар, Микола Колодій — орган. реф., Осип Гоянюк — культ.-осв. реф., Микола Лукасевич — скарбник, Іван Галик — спортовий реф., Анна Мацканич — реф. жіноцтва, Олекса Пліщук — реф. юнацтва та Петро Возняк і Володимир Маланчак — члени Управи. Контрольна Комісія: Зенон Федорович, Методій Зрада і Анна Петик. Члени СУМА беруть активну участь в усіх громадських імпрезах і святкуваннях, а в березні ц. р. запляновано спільно з пластунами Свято в честь Тараса Шевченка. Щастя Боже в дальшій корисній діяльності!

Українська Радіопрограма

Українську радіопрограму ведуть в нашому місті на хвилях місцевої радіостанції Даблю Ті Ен Джей п. Іван і Ніна Самокішин і вона належить до тих імпрез, про які варто бодай коротко згадати. Від часу своєї першої програми, тобто від 6-го грудня 1955 р. по неділю 3-го березня ц. р., відбулося 48 півгодинних радіопередач, що в сумі дає 48, нехай і коротких (програма триває пів години, кожної неділі від 9 — 9.30 рано), згадок українською мовою про Україну та все, що тісно з нею пов'язане. Бо, подібно як це роблять інші українські радіопрограми, радіопрограма пп. Самокішинів попри реклями фірм, що її підтримують, подає згадки про світлі події з минулого України, присвячує свою увагу роковинам українських заслужених громадян, віднзачує за календарним порядком українські церковні та світські святкування, подає новинки про місцеве українське життя — буття, інформує своїх слухачів про важливіші події в світі, промовляє до слухових почувань солідним добором українських грамофонних платівок, дає спроможність українським громадянам виявити свої міркування в загально громадських питаннях, уможливлює українським дітям — учням місцевої музичної студії арт. Віри Цебенко та відділу Українського Музичного Інституту (керівник мґр. Ярослав Лабка) — похисуватися здобутим знанням з обсягу музики у грі на музичних інструментах тощо. Наскільки радіопрограма виконує своє громадське завдання може послужити факт, що для її піддержки збоку українського громадянства Трентону перед мікрофоном неоднократно виступають передові громадяни нашого міста, а один із них всіми шанований і загально люблений мешканець Трентону п. генерал Павло Шандрук заініціював грошову збірку серед слухачів, що у висліді причиниться до дальшого її корисного ведення. Бувають і малі прогріхи, про що слід керівникам радіопрограми у майбутньому пам'ятати, не забуваючи, що української радіопрограми слухають також ті чужинці, які розуміють українську мову. Та наша радіопрограма заслуговує на те, щоб її й морально й матеріяльно підпомагати.

Нові українську крамниці.

Побіч української споживчої крамниці „Прут", що існує вже від одного року при розі вулиць Чеснат і Брод Ст. та якої власниками є п. Петро Котельницький з Филаделфії, в останньому часі прибули ще дві українські крамниці. Це є ґалянтерійна крамниця „Віра", яку відкрито з днем 15 лютого в близькому сусідстві крамниці „Прут" при 1030 Брод Ст. Власниками цієї нової, так дуже потрібної в Трентоні купецької станиці є пп. Любомир і Марія Лампіки, — відомі на терені нашого міста громадяни (п. Любомир Лампіка, бандурист і соліст Української Капелі Бандуристів і квартету Бандуристів Степана Ганушевського, кол. політичний в'язень польських тюрем і зразковий громадянин). Крамниця „Віра" постачає українським покупцям українські вишивки, кераміку (стилеві вироби роботи п. Ірини Свістель — мешканки Трентону), різьбу фірми Вігус - Яворський в Горонто, жіноче, чоловіче, дитяче білля, взуття, хустки, нитки до вишивання, полотна, канви, дитячу літературу, книжки, часописи, журнали і грамофонні платівки. Друга нововідкрита крамниця — це споживчий магазин „Дніпро" при 723 Центер Стріт, якої власником є п. Володимир Скрипчук. Побіч цих нововідкритих крамниць, в нашім місті є ще чимала кількість інших крамниць, якої власниками є українці з-поміж раніше тут поселених іміґрантів. При цій нагоді слід ще згадати, що в Трентоні існують дві будівельні фірми, а саме стара, бо вже 20 років ведена фірма (в Краю, в Німеччині і в Америці) будівельних робіт інж. Дмитра Кузика (133 Ляфаєтт Ст.) та будівельне підприємство пп. Михайла Шинкарчука і Любомира Лампіки (мулярські контрактори) — 150 Гом Евню і 730 Ліберті Ст.).

(юко)

СУЧАСНІ УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКІ ВЗАЄМИНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

2) В противенстві до цієї течії стоять в науковому світі учені колишньої віденської школи проф. Іберсбергера та його учня проф. Ганса Коха. Їх підтримують ті німецькі кола, що здобули широкий досвід у питаннях сходу Европи та всього СССР. Сюди треба зарахувати таких діячів як, напр., колишній керівник східньо-европейського департаменту міністерства закордонних справ в Бон, д-р Отто Бройтіґам, що навіть в умовах гітлерівської Німеччини мав відвагу домагатися від уряду підтримки для концепцій перебудови СССР на базі окремих держав поодиноких народів. Впливи цих кол, в порівнянні з першою групою, відносно невеликі.

3) Між обома групами є мало поінформований загал, для якого проблема Україна була зовсім далека в роках безпосередньо по війні, а сьогодні є безперечно відомою величиною, але не такою, щоб безпосередньо заторкувала німецькі інтереси. Правда, якщо йде про об'єктивну інформацію про українську визвольну боротьбу, то сьогодні вже існує можливість передати її в німецькій пресі чи радіо, як це показав хоч би приклад відомих листів українських політичних в'язнів совєтських концентраційних таборів. Це досягнення здобуте також працею української еміґрації, але воно, звичайно, не задовольняє вимог української визвольної політики на німецькому відтинку.

Доповідач був дуже обережний в оцінках і суґестіях, обмежуючись відкиненням неправильних вихідних позицій української політики у відношенні до Німеччини між двома війнами та наголошенням вимоги пізнати сучасну Німеччину і її можливі східні пляни. А проте, його доповідь ставить на порядок дня деякі питання, що про них не може пройти українська визвольна політика. Ось вони:

1. Безпрецедентний ріст Німеччини у повоєнних роках, що вказує на велику біологічну силу великої німецької нації, а впарі з тим віщує зростання впливів німців на східню політику Заходу, ставить перед українськими політичними колами невідкладну вимогу мати власну українську політику у відношенні до Німеччини.

2. Колись імперіялістичний II і III Райх втратили багато зі своєї колишньої динаміки, а тим самим можливостей експансії на Схід. На це складається не тільки відмінний державно-політичний характер сучасної Німеччини, але передусім факт, що між Німеччиною і Росією виріс потужний вал народів, які боронили й боронять своє право на самостійне існування між обома великодержавами. До таких націй належить і Україна.

3. Принципи нової української політики у відношенні до Німеччини треба будувати на побойовищі розгромлених ілюзій обох народів. Українцям треба зрозуміти, що Німеччина ніколи не була й не буде протектором українських визвольних змагань, а німці мали нагоду два рази за останніх 40 років побачити, що Україна — дуже поганий матеріял на будь-чию колонію. Але, маючи спільних сусідів і проживаючи у спорідненому географічному районі світу, обидва народи можуть мати у відповідних умовинах також спільні інтереси, подібно, як спільні інтереси ми маємо з поляками, румунами чи навіть з росіянами. Тому пізнання і усвідомлення тих інтересів обох народів повинно бути першим завданням нашої політики у відношенні до Німеччини.

4. Наш довгий досвід, що його ми здобули у наших дотеперішніх взаєминах з німцями, повинен бути використаний також у побудові наших взаємин з іншими народами. Ніякий нарід не є для іншого народу ані безкорисливим приятелем, ані незмінним ворогом. Про приязнь або ворожість рішають тільки власні інтереси даного народу. Але інтереси ці не завжди бувають належно усвідомлені самими народами. Зробити це є завданням закордонної політики. Під час другої світової війни інтереси Німеччини неоднократно вимагали, щоб вона респектувала політичні аспірації народів СССР на незалежність. Але тодішня німецька провідна верства того не усвідомила і часто діяла проти життьових конечностей власного народу. Сьогодні це можна сказати також про інші народи Заходу, коли брати до уваги їх ставлення до питання поневолених народів СССР. Також росіяни, оскільки вони діють як слухняне знаряддя в руках своєї верхівки у поневолюванні неросійських народів, діють проти своїх соціяльних і національних інтересів.

5. Всі переєправи з іншими народами треба вести зі становища не тільки ідеї повної державної незалежности України, але також зі становища існуючої вже сьогодні сили нашого народу, що виявляється в його формальній самостійності та в численних об'єктивних атрибутах державности і у безпосередній боротьбі, в різних формах, за повну незалежність. Всі сторонні сили, прихильні вони чи ворожі ідеї державної незалежности України, мусять з цією об'єктивно існуючою силою рахуватися. В нашій закордонній політиці нам треба шукати не опікунів чи визволителів, але партнерів, що їх інтереси збігаються з існуванням на Сході Европи вповні незалежної Української Держави.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

ПРЕДСТАВНИКИ ЕТНІЧНОЇ ПРЕСИ В ОТТАВІ

Представники канадійського клюбу етнічної преси в Торонті, який об'єднує понад 30 пресових органів різних національних груп, відбули поїздку до Оттави й були в днях 11 й 12 лютого ц. р. гістьми канадійського уряду. Вони були на авдієнції в ґенерального губернатора В. Месси, а також мали зустріч із прем'єром Сен Лораном, міністром Пикерсґилом, провідниками Канадійського Конґресу праці, лідерами політичних партій, нашими послами М. Старчевським, Ф. Заплітним і А. Головачем, д-ром В. Кисілевським з департаменту іміґрації, а також з іншими представниками уряду. Від української преси в Торонті були делеґатами М. Коляньківський — ред. місячника „Ми і світ" та співредактор „Нашої Мети", В. Софрон Левицький й О. Тарнавський від „Вільного Слова". Я. Домазар і Ткаченко від „Батьківщини". В. Солонинка від „Гомону України" й П. Волиняк від „Нових Днів".

ЛІТЕРАТУРНО МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ В МОНТРЕАЛІ

Дня 17 лютого в приміщенні Пластового Дому відбулися річні загальні збори членів Укр. Літературно - Мистецького Клюбу в Монтреалі.

При незначній кількості присутніх вислухано звітів уступаючої управи, переведено коротку дискусію над діяльністю уступаючої управи та вибрано нову управу. Найцікавішою частиною зборів була дискусія і побажання для новообраної управи.

Склад нової управи такий: О. Рудницький — голова, Е. Костюк — заступник, пані М. Лоґуш — секретар; пані З. Почаєвська — скарбник, панна Люба Жук — член управи; контрольна комісія: Ю. Глушевський, Е. Оборонів, Р. Шульгин; товариський суд: пані Люба Ґенуш, Я. Орищук, О. Марків.

ПОЛІТИЧНИМ В'ЯЗНЯМ В ЗДА Й КАНАДІ ДО УВАГИ

Цією дорогою хочу повідомити всіх колишніх українських політичних в'знів німецьких нацистських концтаборів й тюрм, що згідно з найновішим німецьким законодавством та випробованою практикою в справі відшкодувань, українським політичним в'язням, що замешкали на терені Канади й ЗДА признається відшкодування згідно зі законом.

Відшкодування признається всім тим, що в свій час зголосили чи зголосять свої претенсії.

Заінтересовані зобов'язані належно удокументувати причину ув'язнення, що може бути політична, релігійна, й расова. Заінтересовані теж зобов'язані удекоментувати час в концтаборі чи тюрмі. При цьому відмічую, що жадні посвідки виставлені т. зв. Ветроюнґштелле, як теж будь-якими організаціями політичних в'язнів не мають правної важности в справі відшкодувань. Закон й практика поширює право на відшкодування для всіх тих політ-в'язнів, що після розвалу Німеччини перебували на терені Західньої Німеччини.

Відшкодування розглядається на індивідуальній базі й всякі т. зв. групові представництва не мають жадних правних основ. Всяка документація переводиться при помочі нотаріятів та німецьких урядових чинників.

Інформуючи загальниково про справу відшкодувань, прошу всіх заінтересованих надіслати чимскорше свої адреси, щоб можна було переслати докладні писемні інформації про закон й практичні вимоги урядів. Адресувати прошу:

Dr. M. MARUNCHAK
116 Noble Ave., Winnipeg, Man.
Canada

Др. М. Марунчак
Уповноважений Ліґи Українських Політичних В'язнів.

● Спеціяліст від серцевих недуг д-р В. А. Томас ствердив, що білі люди п'ять разів більше вмирають на коронарну (серцеву) тромбозу як неґри. Він не подає причин, чому так діється.

● Республіканські провідники в нюйоркському стейті з резервою прийняли вістку про те, що президент Айзенгавер підтримуватиме кандидатуру Лінарда В. Голла на губернатора того стейту. Кілька інших республіканців хотіли б кандидувати на те становище.

ВСЯЧИНА

ДИКУНИ НА СУМАТРІ

Найбільш диким на світі є плем'я кубу, що живе в лісах на острові Суматра. Воно ділиться на два відлами, між якими існує велика розбіжність. Одна частина племени визнає магометанську релігію й займається рільництвом. Друга — є зовсім дика і провадить кочівничий спосіб життя. Люди з племени не мають постійних помешкань, лише переносяться з місця на місце. Вночі сплять у печерях, або під деревами. Один природознавець каже, що лише раз бачив одну родину під своєрідним дахом, зладженим з поламаних галузок. Під такою „стріхою" ховається родина під час дощу.

Люди цього племени малі. Навіть жінки дуже погані з зовнішнього вигляду. Вбираються в шкіру. Єдиною їхньою зброєю є загострені галузки. Не знають ні стрілів, ні лука. Не мають домашніх звірят. Уся їх праця обмежується шуканням поживи. Їдять все, що тільки можна їсти. М'ясо споживають сурове. Особливий для них присмак — це один рід гадюк, що живе на Суматрі. Немає у тих людей привавної власности. Про владу там ніхто не чув. Подружнє життя немає в них ніякої форми. Немає у них релігійних установ, ні культів. Немає також похоронних обрядів. Коли хто помре, залишають його там, де він упав.

ПОМІДОРИ

Поки европейці вперше не заплили в 1492 році до Америки, вони не мали отих гарних городових плодів, що їх можна б назвати „золотими яблуками". До того часу тільки індіяни Південної Америки плекали „томати". 50 років по відкритті Америки почали й европейці плекати в себе „томати", але змінили їх назву: італійці назвали їх „помідоро", тобто, „золотими яблуками", а французи назвали „помдамур", тобто, „яблуками любови". Англійці ж затримали індіянську назву — „томейтоз" — від слова „томате".

● **В Бостоні,** Массачусетс, ще й досі стоїть „перший урядовий військовий шпиталь в Америці". Той будинок збудований англійцем в 1759 році, а шпиталь приміщено в ньому в 1775 році.

Ботлер остерігає демократів проти самопевности

Балтімор, Мериленд. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер промовляв на прийнятті в Клюбі Молодих Демократів і заявив, що демократи не сміють бути самовпевнені в тому, що їм легко вдасться дістатися до Білого Дому в 1961-му році тому, що президент Айзенгавер не буде кандидувати в 1960-му році. Демократи мусітимуть поважно поборювати Республіканську партію, заявив Ботлер, бо Айзенгавер нібито її модернізує своїм „новим республіканізмом". Ботлер твердить, що отой „новий республіканізм", це ніщо інше, як штучна спроба республіканців представляти себе як „поступовців", які нібито дивляться вперед, хоч в дійсності вони і надалі залишилися партією, в якій панує „стара реакційна гвардія". Під час виборів виявилося, що президент Айзенгавер популярніший від своєї партії, і тому тепер стараються республіканці з Айзенгаверового „нового республіканізму" зробити етикетку для своєї партії, — твердить Ботлер.

Англія „не відійде" з Европи

Лондон. — Англійський прем'єр Геролд Мекміллен, вернувшись з Парижу, де він і його міністер закордонних справ Селайн Ллойд конферували в минулу суботу й неділю з французьким прем'єром Гю Молле й міністром закордонних справ Християном Піно, — потвердив, що головними предметами нарад була справа дальшої участи Англії в спільній армії НАТО і взаємини між Англією та спільним господарським обширом шости континентальних держав Европи. Англійський прем'єр — за його словами — запевнив був своїх французьких колегів, що „Англія не відійде від Европи". В справі англійського пляну відкликати 30,000 англійських вояків з території Західньої Німеччини, Мекміллен погодився, що зміни англійського військового плянування будуть переводитись помалу, в тісному порозумінні з штабом НАТО і в міру збільшування участи західньо-німецьких збройних сил в армії НАТО. Французькі державні мужі мали звернути увагу своїм англійським гостям, що зредукування англійського гарнізону в Німеччині може спонукати ЗДА до наслідування цього прикладу, а це мало б катастрофальні наслідки на психіку однаково французів, як німців. В господарських справах — Англія воліла б, щоб европейський континентальний вільний ринок охоплював лише промислові продукти, а виключав продукти сільсько-господарські. Включення до митної унії шістьох европейських держав французьких і бельгійських колоній створює важку конкуренцію для англійських заморських посілостей. Тому справа участи Англії в митній унії центральної Европи ускладнилась. У цій справі продовжуються переговори фахівців.

Батіста твердить, що Кастро — це комуніст

Гавана, Кубинська Республіка. — Президент Кубинської Республіки Фульхенціо Батіста заявив, що провідник повстанців Фідель Кастро, який ховається в горах Сієра — це „комуніст і агент Москви". „Немає найменшого сумніву, казав Батіста, що той рух, який очолює Кастро, є комуністичний і що його підтримують комуністи". Батіста промовляв до кубинського війська, яке зібралося в таборі Колумбія для відзначення п'ятиріччя влади президента Батісти. Радіо й телевізійні стації передавали його промову по всьому Кубинському острові. Кубинський президент твердив, що Кастро мав зв'язки з країнами поза залізною заслоною, і в його проклямаціях видко діялектичну методу, якою послуговуються комуністи. Батіста твердив, що Кастро не має вже впливу, і його рух не має більшого значення.

● **Франція** передала урядові Тунісії ціле судівництво. Тільки в тих випадках, коли оскарженим є француз, у лаві присяжних чи пак у судейському трибуналі має бути половина французів. Також, поки тунісці матимуть досить власних адвокатів, можуть в Тунісії виконувати практику адвокати - французи. Тунісці вважають, що це великий поступ на шляху до повної, не тільки на папері, але й у дійсності, суверенности Тунісії.

● **В Ню Олбані,** Індіяна, червона курка фармера Джана Гобдука несе готові „крашанки". Її яйця не білі, а... зелені, хоч всередині цілком нормальні. Фармер не знає, як пояснити те диво.

Пітерсон за будову бомбосховищ

Вашингтон. — Адміністратор Цивільної Оборони Вел Пітерсон заявив в Підкомісії Видатків в Палаті Репрезентантів, що якщо не побудуться протилетунських бомбосховищ за 32 більйони долярів, то на випадок ворожої летунської атаки може згинути 98 відсотків населення в великих містах. Якщо ця країна матиме протилетунські бомбосховища, то можна буде врятувати тільки 60 відсотків населення. Пітерсон склав ці зізнання в підкомісії ще в лютому, але їх аж тепер опублікували. „На випадок водневої війни, казав Пітерсон, немає можливости врятувати все населення. Це зовсім неможливе, і ми втратили б мільйони людей, якщоб вибухла війна. Ми віримо в бомбосховища, але ми не хочемо обманювати людей, і тому говоримо про можливі втрати. Найкраща розв'язка цієї проблеми — це не допустити до вибуху війни, за всяку ціну зберігаючи мир".

Посадник Портленду не хоче зізнавати перед викривачем брехні

Вашингтон. — Посадник Портленду, Ореґон, Террі Д. Шранк, заяви, на Сенатській Слідчій Комісії, що він не хотів зізнавати перед викривачем брехні, бо, на його думку, той детектор влаштований на те, щоб його „зловити", як рибу на вудку, та після того засудити. Шранк зізнав в комісії під присягою, що не брав переданих Елкінсом 500 долярів, коли був шерифом. Він сказав, що урядовий свідок ракетер Джеймс Б. Елкінс, зізнав в комісії неправду, коли твердив, що його — цебто Шранка, хотіли перекупити 500 доляровим хабаром. Під час дальших зізнань Шранк признався, що деколи приймав гроші, але не для себе, тільки для хлоп'ячих клюбів, які організує товариство шерифів стейту Ореґон. Голова комісії сенатор Джан Кеннеді сказав, що комісія має докази на те, що Шранк таки брав гроші від людей, коли був шерифом, і тому ця справа може мати закінчення в суді, де треба буде вирішувати справу кривоприсяги Шранка.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64 відбудуться в суботу 16-го березня о год. 7:30 веч. у Винярського. Просимо всіх прийти. — І. Бурний, секр.

ЮТИКА, Н. Й. — Повідомляється членів Відд. 484 ім. Т. Шевченка, що чергові місячні збори відбудуться в суботу 16-го березня о год. 8-ій веч., в приміщенні церковної залі 1108 Стейт Ст. У зв'язку дуже важливих справ та нових зарядження Гол. Управи УНСоюзу, проситься всіх членів прибути, а особливо довжників, вирівняти належності і залеглості членських премій. Зокрема проситься тих членів, які не заплатили датку на УНФонд УККА, щоб до кінця біжучого місяця виконали свій національний обов'язок. — Вол. Запаранюк, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Т-во Преч. Діви, Відд. 259 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 17-го березня о год. 1-ій по пол. в церковній залі 4952 So. Paulina St. Присутність всіх побажана. — П. Трусяк, рек. секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Т-во Б. Хмельницького, Відд. 137 повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю 17-го березня о год. 2-ій по пол. в церковній залі. Просимо всіх членів прийти на збори і привести приятелів, знайомих, щоб вписати до УНСоюзу і Т-ва. — Г. Пращик, предс., М. Колодруб, кас., С. Колодруб, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Дністер", 430 Відд. подає до відома своїм членам, що побір вкладок і полагоджування інших союзових справ відбуватиметься на протязі 1957 року в слідуючім порядку: 1. в кожну другу неділю в місяці в Укр. Клюбі при 847 Н. Франклін вул., в год. від 11:30 до 1:30 дня; 2. в кожну третю суботу в місяці, в Укр. Клюбі, при 23-ій і Бравн вул., в год. від 7 до 9 веч. Члени, які з важливих причин не зможуть явитись в означеному часі, можуть вплатити свої вкладки в секретаря Відділу, але не пізніше, як 20-го дня в місяці. Члени, які мешкають поза Филаделфією, можуть надалі вплачувати свої вкладки чеками, або Моней Ордерами, висилаючи їх на адресу Відділу 864 Н. 21 вул. Филаделфія 30, ПА. Просимо придержуватись цього порядку платности і не вводити свого обезпечення в задовження, беручи під увагу, що обезпечення тратить свою важність у випадку не сплачування вкладок. — Р. Дяків, О. Вакай, Р. Книш — Управа.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Т-во „Запорізька Січ", 342 Відд. повідомляє, що звичайні загальні збори відбудуться в неділю 17-го березня, в церковній залі, 645 Розевелт Еве. о год. 1:30 по пол. Проситься членів прийти. Вкладки треба платити під час зборів. Урядники не можуть збирати місячні вкладки по домах. Просимо старших членів вписати своїх дітей до УНСоюзу, найстаршої, найбільшої та найбагатшої братської організації американських українців. — Є. Вадяк, гол., Ірина Гудяк, секр., М. Кіра, кас.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Звичайні місячні збори членів В-ва св. Юрія 239 Відд. відбудуться 16-го березня (третя субота в місяці) в домі Укр. Амер. Горожан, при 847 N. Franklin, від год. 5-ої до 7-ої веч. Просимо в означенім реченці вплачувати свої членські вкладки. — д-р Вол. Ґалан, гол, М. Ковальчук, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — 397 Відд. повідомляє своїх членів, що побір місячних вкладок буде в суботу 16-го березня від 5-ої до 6-ої год. веч. і в неділю 17-го від 12-1:30. — М. Субтельний, предс., О. Штогрин, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — В-во св. о. Николая, Відд. 175 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 17-го березня о год. 1-ій по полудні, в залі УНДому, 4655 Мартин вул. Проситься всіх членів прибути на час й заплатити свої вкладки. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглості. Кожен член повинен подбати, щоб ще в цьому році приєднав, хоч одного нового члена до Відділу. — Т. Грицай, предс., І. В. Іванчук, секр.

СОУТГПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 84 подає до відома всім членкиням і членам, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю 17-го березня о год. 4-ій по пол. в залі УНДому, при 279 Кінґс Гайвей Вест. Будуть важливі справи до полагодження, тому проситься всіх прибути на час, і справи полагоджувати як слід, не залишаючи всього на Управу. Наш Відділ є зобов'язаний приєднати 6 нових членів в передконвенційній кампанії. — І. Махно, предс., М. Ґудзік, кас., П. Дудко, секр. — Адреса секретаря: 140 Bronson Rd., Southport, Conn.

КЛІВЛЕНД, О. — С-во Преч. Діви Марії, Відд. 112 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 17-го березня по 3 і 4 Службі Божій в церковній залі св. Петра і Павла. З огляду на важливість справ, присутність всіх побажана. — А. Купер, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — В-во св. о. Николая, Відд. 369 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 17-го березня о год. 4-ій по пол. в церковній залі. Проситься членів прийти на збори і заплатити місячні вкладки. — Управа Від.

Посмертні Згадки

НАТАЛІЯ МЕЛЬНИЧЕНКО, членка Відд. 204 в Ню Йорку, померла 8-го березня 1957 р., на 66 році життя. Покійна народилася 1892 р. в м. Ковель, Східня Україна. Залишила в смутку чоловіка протоєрея Романа, дочку Ірину, зятя о. Петра Мелеха і двох онуків Ярослава і Романа. Похорон відбувся з пох. заведення П. Яреми, до Свято-Троїцької Церкви, при 21 вулиці в Ню Йорку, опісля на цвинтар Вудбрідж, Н. Дж. — В. Й. П.
В. Гасій, секр.

ІВАН ФЕДЧУК, член Б-ва св. о. Николая, Відд. 167 в Толідо, Огайо, помер 4-го березня 1957 р. Покійний залишив в смутку дружину Марію, одного сина, три дочки й дев'ять внуків. Похорон відбувся 8-го березня з пох. заведення до церкви св. Томи, а опісля на цвинтар Calvary. — В. Й. П.
І. Кульматицький, секр.

НИКОЛАЙ БЕРЕЗОВСЬКИЙ, довголітній член Б-ва Василія, Відд. 168 в Перт Амбою, Н. Дж., упокоївся, дня 1-го березня 1957 р. на 70 році життя. Покійний походив із села Підбіре, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину Марію, одну дочку, чотирьох синів, одного зятя і три невістки і внуків. Похорон відбувся 5-го березня з пох. заведення, при участі Родини і знайомих членів Б-ва, на вічний спочинок на кладовище в Кловер Ліф Вудбрідж, Н. Дж. — В. Й. П.
Гр. Бабич, секр.

КОСТЬ ДІДУХ, член 267 Відд. у Гіксвіл, Н. Дж., помер, по тяжкій недузі, 7-го березня 1957 р. До 267 Відд. вступив з переступним листом 1929 р. і до кінця свого життя працював щиро для Відділу. Був секретарем Відділовим впродовж довгих 20 років. Для дітей був взірцевим батьком. Полишив в смутку дружину Анастасію, сина Євгена і три заміжні доньки: Марію, Ольгу, Наталію, а також 5 внуків. Ціла родина є членами 267 Відд. УНСоюзу. Похорон відбувся в понеділок 11-го березня ц. р., при участи родини, членів Відд. і знайомих, з пох. заведення до греко-кат. церкви св. Марії в Гіксвіл, а опісля на Plain-lown Cemetery Hicksville. — В. Й. П.
К. Шварц, тимч. секр.

ТАРЗАН, ч. 3831. Зустріч при зударі носами.

BUT AS THE TWO SHIPS DREW CLOSER, LIMEY BECAME NERVOUS-- TOLL REFUSED TO GIVE WAY!

THEN, IN SUDDEN PANIC, THE PIRATE REALIZED TOLL'S DEADLY INTENT. "COME ABOUT! COME ABOUT!" HE SCREAMED.

BUT TOO LATE! WITH TERRIFIC FORCE, TOLL'S BATTERING RAM TORE A GAPING HOLE IN THE SLEEK CORSAIR!

Та коли два кораблі зближалися, Лаймі нервувався... Толл не хотів відступати!

Тоді в несподіваній паніці пірат зрозумів смертельний задум Толла. Змінюймо курс! Змінюймо курс! — кричав він.

Але запізно! З жахливою силою Толлів штурмовий таран вибив широку діру в гладкому корсарі.